

**BODY, CONSUMPTION AND BRACES WEARING
OF YOUNG ADOLESCENTS IN BANGKOK**

THANIDA POTHIDEE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2007

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ร่างกาย การบริโภค และการใส่เหล็กจัดฟันของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร (BODY, CONSUMPTION AND BRACES WEARING OF YOUNG ADOLESCENTS IN BANGKOK)

ธนิดา โพธิ์ดี 4537130 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ลือชัย ศรีเงินยวง, Ph.D., พิมพวัลย์ บุญมงคล, Ph.D.,

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงปรากฏการณ์การจัดฟันของวัยรุ่น ประสพการณ์ วิธีคิด การให้ความหมาย และคุณค่าเชิงสัญลักษณ์เกี่ยวกับเครื่องมือจัดฟัน และบริบททางสังคมที่มีส่วน ผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการจัดฟัน เพื่อสะท้อนภาพของวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในสังคมเมือง โดยมีพื้นที่ ในการวิจัยเป็น โรงเรียนสาธิตแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร และใช้เทคนิคในการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีประสพการณ์ การให้ความหมาย และคุณค่าต่อเครื่องมือจัดฟันที่ หลากหลาย สามารถแบ่งเป็นประเด็นใหญ่ๆ ได้ 3 ประเด็น คือ (1) เครื่องมือจัดฟัน เป็นเครื่องประดับ ที่วัยรุ่นบริโภคเพื่อใช้แสดง “ภาพลักษณ์ / อัตลักษณ์ของตน” (2) เครื่องมือจัดฟัน เป็นสื่อที่ใช้ แสดงสัญลักษณ์ทางชนชั้น ความร่ำรวย และความทันสมัย (3) เครื่องมือจัดฟันเป็น เครื่องมือที่นำไปสู่ การสร้างทุนทางกายภาพให้กับชีวิต ส่วนบริบททางสังคมที่ผลักดันให้วัยรุ่นมีพฤติกรรม การจัดฟัน ได้แก่ กลยุทธ์การตลาดและผลจากการผลักดันของวิชาชีพ กลุ่มเพื่อน และผู้ประกอบการ แสดงให้เห็นว่า วิธีชีวิตของวัยรุ่นมีการบริโภคมากมายหลายระดับ ตั้งแต่การบริโภคตามความจำเป็นเพื่อการดำรงชีวิต ไปจนถึงการบริโภคที่มากเกินไปเกินความจำเป็นของร่างกาย แต่เป็นการบริโภคเพื่อแสดงสัญลักษณ์หรืออัต ลักษณ์ตัวตน เช่น ความสวยงาม น่ารัก ชนชั้น และฐานะทางเศรษฐกิจ การจัดฟันของเด็กวัยรุ่นจึงมี ความหมายไปไกลกว่าการรักษา เพราะเครื่องมือจัดฟันมีความหมายในเชิงสังคมด้วย ซึ่งวิธีการที่ วัยรุ่นใช้ในการสร้างสัญลักษณ์และอัตลักษณ์เช่นนี้ยังนำไปสู่เป้าหมายของการมีร่างกายที่สมบูรณ์ สวยงามตามลักษณะในอุดมคติเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการสร้างทุนซึ่งตรงกับความต้องการ ของผู้ประกอบการด้วย

**BODY, CONSUMPTION AND BRACES WEARING OF YOUNG ADOLESCENTS
IN BANGKOK**

THANIDA POTHIDEE 4537130 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORS: LUECHAI SRINGERNYUANG, Ph.D., PIMPAWAN
BOONMONGKOL, Ph.D.**ABSTRACT**

The objectives of this study were to interpret the phenomenal characteristics of tooth alignment; to explore the experiences, ways of thinking, symbolic meanings and values attributed to tooth alignment; and to explain the social contexts influencing young adolescents to pursue tooth alignment. The main purpose of the study was to reflect on and interpret adolescent characteristics occurring in urban society. The key informants were students in one of the demonstration schools in Bangkok. In-depth interviews and observation were utilized in the data collecting process.

The results suggested there are various experiences that have symbolic meaning and value relating to tooth alignment of adolescents. These are divided into three groups. First, braces have become ornaments employed by adolescents to present their personal images. Second, braces demonstrate luxury, wealth and modernity. Finally, braces are consumed for use as future physical capital. The social contexts influencing adolescents to have tooth alignments are: the marketing strategies and results of professional stimulation, peer group, and parental pressures. The study results indicated that lifestyles of adolescents vary in forms of consumption, from functional use to identification purposes containing such aspects as beauty, nicety, social class and economic status, which are used to manifest social meaning and identity. The meaning and intent of orthodontic treatment is not only aesthetic and functional but also has social value. Moreover, identity and sign value of the appliances among adolescents, and their aim to construct the paradigm of the ideal body, go hand in hand with their parents' desire to achieve physical capital for their children through the process of tooth alignment.

**KEYWORDS: BODY / SIGN CONSUMPTION / IDENTITY / ADOLESCENT /
BRACES WEARING**

118 P.